

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Solvuntur Argumenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

ligibilitas, per quam constituitur obiectum in esse intelligibilis, esset primarius, & essentialis conceptus entis, quod est obiectum potentiae intellectivae: sed hoc est falsum: ergo falsum est dicere, quod obiectum potentiae intellectivae hoc est verum, vel ens sub ratione veritatis, dicere relationem ad obiectum. Minor sic probatur, quia intelligibilitas, aut veritas per quam constituitur ens in esse obiecti potentiae intellectivae est attributum entis, ac proinde est secundarius conceptus illius: sed falsum est dicere, quod attributum, seu conceptus secundarius sit primarius, & essentialis conceptus illius rei, cuius est attributum, alias esset primarius, & non primarius: ergo. Sequela maioris sic probatur, quia omnis relatio transcendentalis, quae immediate fundatur in aliquod, est primarius, & essentialis conceptus illius: sed intelligibilitas per quam constituitur ens in ratione veri, & obiecti, &c. est per vos relatio transcendentalis ad obiectum: ergo est primarius conceptus.

59 Secundo principaliter probatur ratione prima, qua demonstratum manet supra unitatem transcendentalem non addere supra ens positivum aliquod: sed negationem, haec enim ratio est praecipuum nostrae sententiae fundamentum, cuius vi convincimur ad uniformiter asserendum nullum attributum entis posse addere positivum, sive ratione sive ex natura rei distinctum supra ens, & quae enim de omnibus procedit hoc argumentum.

60 Tertio probatur, quia creaturae possibiles ut tales, & quatenus ab aeterno actualiter erant, & non erant actu existentes, & ut ab ipsa existentia distinguuntur, pro tunc intelliguntur à Deo perfectissime actu; Deus enim recte, & actualiter comprehendit, evidentissimeque penetrat, & cognoscit possibilitatem creaturarum, iuxta illud *Eccles. 24.* [Dño antequam crearentur omnia sunt cognita] & illud *Psalm. 138.* [Intellexisti cogitationes meas à longe] & ut addit Augustinus, ab itineribus aeternitatis tuae, & *cap. 8.* [signa; & monstra scit antequam fiant], imo Deus ideo producit creaturas, quia cognoscit quid possibilitas uniuscuiusque exigat, & etiam quia cum sit infinite cognoscitivus, nihil cognoscibile illum debet latere, sicut quia est omnipotens, nullum possibile potest fugere ipsam omnipotentiam. Tunc sic, illae creaturae possibiles actu sunt cognoscibiles ab aeterno, id est actualiter habent cognoscibilitatem, & veritatem, quia si tantum potentialiter, & non actualiter essent cognoscibiles, non actualiter cognoscerentur, sicut quod non actualiter est visibile, non potest actualiter videri, & quod non est actualiter operativum aut intellectivum non potest actualiter intelligere, & operari, nam licet verum sit, quod potentia Dei dicat rationem possibilitatis respectu obiecti, vel operationis, nihilominus ipsa omnipotentia actualitatem dicit necessario sui, ita ut ante actualitatem vel sine actualitate non possit reduci ad actum, quia actus praesupponit completam potentiam, alias posset caecus, qui potentiam habet habendi potentiam visivam actualiter videre per potentiam absolutam, quod est falsissimum: sed intelligibilitas est potentia ut intelligatur, sicut possibilitas est potentia ut producat: ergo non potest intelligi res, & cognosci ante actualitatem intelligibilitatis, & sine actualitate illius, sicut si non est actualiter possi-

bilis creatura non potest actu produci, quia non potest dari actualis actus specificatus sine actuali specificatione, quod est veritas seu intelligibilitas: ergo siquidem actu intelligitur à Deo possibilitas, actu est intelligibilis, & una: sed possibilitas creaturae ut sic nullam actualem habet rationem additam positivam supra se; tum quia illa non in positivo; sed in negativo consistit ut postea probabitur, & positivum non fundari potest in negativo, & etiam quia positivum potest esse negativi passio, alias essentia esset imperfectior suo attributo, & hac ratione illud quod est inferioris ordinis ut est accidens, non potest fundare substantiam, nec modum rem: sed negativum est inferioris ordinis respectu positivi formaliter: ergo sicut accidens non potest esse subiectum, nec fundamentum substantiae, nec essentia substantiae: sic similiter negativum non poterit esse fundamentum, & subiectum positivi, quantumvis essentia, tum etiam quia ab aeterno non datur aliquid positivum actu: ergo intelligibilitas quae ab aeterno datur, actu non est quid positivum, sed negativum.

SECTIO ULTIMA.

Solvuntur argumenta.

Ad locum Arist. respondetur, quidquid sit 61 de falsitate, sive sit tantum denominatio extrinseca sive metaphorica ratio, de qua quaestione sequenti agitur, non esse idem de veritate: veritas enim est aptitudo intrinseca logica, ut cognoscatur, quod non habet falsitas, ut videbimus.

Ad rationem transeat totum argumentum, ne- 62 go tamen consequentiam quod eadem ratio sit de falsitate ac veritate, ut videbitur *quest. sequenti.*

Ad rationem secundae sententiae concedit illud antecedens, negatur tamen quod non sit denominatio absoluta negativa quoad ultimum, quod additur supraens sumpta à potentia logica, quae non est relativa, licet connotet intellectum unde etiam negatur quod veritas sit adaequatio rei cum intellectu divino: sed potius est cognoscibilitas cui adaequatur intellectio divina, quare negatur quod illa veritas sit relatio.

Ad confirmationem negamus hanc relationem habere, licet per impossibile detur omne quod necessarium est ad attributum propter rationem dictam in conclusione nostra.

Ad primum tertiae sententiae nego antecedens; 63 ad probationem negamus similitudinem item negatur, si tanquam à priori dicatur quod licet cognitio non sit vera, ipsum cognoscibile verum est; unde potius verum est dicere si sit impossibile obiectum verum, erit impossibile cognitio, & haec est ratio à priori, à posteriori autem poterat concedi, bene colligi non dari obiectum cognoscibile, si cognitio impossibilis est, sicut bene colligitur, non datur lux: ergo non est sol, non ex eo quod constituitur sol à luce in suo esse, quia constituitur in illo à propria forma intrinseca; sic similiter cognoscibile à propria aptitudine intrinseca logica constituitur in esse cognoscibilis, & non à cognitione potentiali.

Ad secundum conceditur antecedens, & negatur consequentia; ad probationem nego illud

lud antecedens, quia cognoscibile non à cognitione, sed à potentia logica, quæ antecedit cognitionem constituitur.

64. Ad ultimum si sit à priori, & formaliter illa causalitas negatur, à posteriori vero & tanquam ab effectu concedo; id est ex eo quod cognitio sit apta ut terminetur ad obiectum, colligimus à posteriori dari obiectum cognoscibile; conceditur etiam maior, & negatur illa consequentia; ad probationem minoris negatur antecedens, quia terminari cognitionem ad obiectum est ipsa entitas intrinseca cognitionis, & est denominatio intrinseca in illa: terminare autem obiectum illam est extrinseca denominatio, & etiam negatur ipsum exemplum visus, & visibilis; negatur etiam illud ultimum, quia falsum: nam materia prima ex sua essentia constituitur vniuersalis, unita autem ab vnione; unde falsum est dicere ab eadem forma denominari possibiliter & actualiter.

QVÆSTIO II.

Quid sit falsitas in rebus.

Dico primo: Nulla datur falsitas intrinseca in rebus respectu intellectus divini, neque speculativi, nec practici. Hæc est communis sententia Doctorum, & probatur sic.

1. Quia falsitas est quædam non repugnantia ut cognoscatur res non vero ut in se est, seu est incognoscibilitas ut in se est: sed res nullam habet incognoscibilitatem respectu Dei ut in se est, quia datur summa cognoscibilitas respectu Dei, quia Deus necessario adæquatur cum suo obiecto: ergo nulla datur falsitas in ente respectu Dei. Quod sic demonstratur, quia si daretur falsitas transcendentalis in ente respectu Dei, in Deo daretur falsitas actualis, quia falsitas transcendentalis in ente secundum adversarios est capacitas passiva cui correspondet actus falsus: sed ex parte Dei impossibilis est actus falsus: ergo ex parte entis impossibilis est talis capacitas in ordine ad Deum; unde impossibilis est falsitas transcendentalis in ente.

2. Item, quia scientia speculativa quam Deus habet de omnibus rebus necessario est verissima, ac propriissima: ergo res cognite in ordine ad hanc scientiam non habent cognoscibilitatem falsam.

Secunda pars conclusionis sic eum P. Suarez probatur, quia vel res sunt factæ à Deo, vel non; res non factæ à Deo tantum sunt aut res summe bonæ, quæ est ipsemet Deus, qui supra omnem est mensuram, & supra omnem ideam, & extra omnem causalitatem intellectus practici, & ideo hæc res summe perfectæ nullam potest habere falsitatem; aut res summe malæ, quæ est culpa ut culpa, hæc enim sicut à Deo non fit, ita neque in Deo propriam ideam habet: sed est potius in Deo ideam bonitatis, & honestatis à qua culpa discordat; ex quo habet, quod vera culpa sit; quia sicut eius esse, ita & eius veritas in defectu consistit: solet autem interdum culpa, falsitas, & deceptio appellari, non tam in ratione mali aut culpæ, quam in ratione boni; omne enim peccatum habet aliquam rationem apparentem.

R. P. Ildaph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

rentis boni, sub qua falsum, & fucatum quid vocari solet, eam vero rationem non habet in ordine ad Deum, quia ut in scriptura asseritur, apud Deum omnia nuda, & aperta sunt; alia vero res, quæ à Deo sunt nunquam discordant ab arte vel idæa eius, quia est tam potens in exequendo, quantum est sapiens in cognoscendo, & licet aliqua monstruosa oriantur, cum illa non eveniant casu, & fortuito respectu Dei: sed ex vera scientia, & voluntate eius, necessarium est ut etiam hæc quatenus entia sunt non discordent à divina scientia practica, quia Deus sicut vult cum causis secundis non impeditis influere ad effectus integros, & perfectos, perficiendos, ita vult cum eisdem impeditis influere ad efficienda monstra: unde sicut quando optimus pictor non ex impotentia: sed voluntarie depingit monstrum, illud non dicitur discordare ab arte; neque esse aliquid falsum respectu talis pictoris, ita neque monstra naturæ, falsitatem habent respectu supremi artificis Dei, quia ea sciens, & videns fabricatur quatenus entia sunt; quod ideo adiungo, quia si hæc considerentur, quatenus in eis est privatio; seu carentia alicuius perfectionis ut sic, non per se sunt: sed per accidens, nec habent propriam ideam, ad quam conformantur, nec respectu illius vera, vel falsa possunt dici: sed habent talem defectum, quatenus deficiunt ab alia perfectiori idea, hic autem defectus, vel non est à Deo, ut in malis culpæ, vel si est ab ipso, ut in malis penæ non est præter scientiam divinam sed cum maxima scientia.

Dico secundo, res non dicuntur falsæ intrinsece, & quantum est ex se respectu intellectus creati speculativi, quia intrinsece non possunt dari in vno subiecto duæ rationes oppositæ respectu eiusdem: sed res quantum est ex se sunt cognoscibiles, ut in se sunt respectu omnium intellectuum: ergo non habent incognoscibilitatem, ut in se sunt, seu repugnantiam cognitionis, ut in se est, in qua consistit falsitas, quia non repugnantia, & repugnantia opponuntur immediate respectu eiusdem, quæ sunt falsitas, & veritas; unde in eodem ente intrinsece non possunt reperiri.

Vergetur, eadem entitas non potest esse possibilis, & impossibilis respectu eiusdem propter immediatam repugnantiam: sed cognoscibile ut in se est, & incognoscibile ut in se est, se habent sicut possibile, & impossibile: ergo cognoscibile, & incognoscibile, quæ sunt veritas, & falsitas, non possunt reperiri simul in eodem ente: sed certum est in omnibus rebus dari cognoscibilitatem ut in se est: ergo non datur in illis incognoscibilitas ut in se est, quæ incognoscibilitas falsitas est. Minor prima sic probatur, quia sicut possibilitas est non repugnantia ut producat, & impossibilitas est repugnantia ut producat, ita falsitas seu incognoscibilitas ut in se est, est repugnantia ut cognoscatur ut in se est, & veritas seu cognoscibilitas est non repugnantia ad hoc ut cognoscatur: ergo sicut se habet possibilitas & impossibilitas, ut non repugnantur in eodem subiecto propter oppositionem, sic se habent veritas, & falsitas ad idem.

Secundo, vel denominantur falsæ res aptitudinali difformitate, ut ipsi adversarii asserunt, vel actuali: sed neutrum potest dici: ergo. Minor quoad primam partem sic probatur, quia omnis res quantum est de se apta est cognosci sicut est,

¶ e e